

TALOUSARVIO 2014

TALOUSSUUNNITELMA 2014- 2016

22.8.2013

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yleistä	2
2. Liikennelaitoksen tavoitteet vuodelle 2015 ja tärkeimmät kehittämissuunnitelmat vuosille 2010 - 2015	3
3. HKL:n tavoitteet taloussuunnitelmavuosille 2014-2016	7
4. Käyttötalous, rahoitus ja vaikutus kaupunkiin 2014-2016	15
5. Investointisuunnitelma 2014-2023	23
6. Henkilöstösuunnitelma 2014-2016	25
7. Yksiköiden tavoitteet sekä tulos- ja rahoituslaskelmat	26

TAULUKOT

4.1. HKL:n tuloslaskelma 2012-2016	19
4.2. HKL:n rahoituslaskelma 2012-2016	20
4.3. HKL:n tunnusluvut 2012-2016	21
4.4. HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon 2012-2016	22
4.5. Erittely kaupungin tuesta 2014-2016	22
5.1. HKL:n investoinnit vuosina 2014-2018	23
5.2. HKL:n suurimmat investoinnit vuosina 2014-2018	23
5.3. HKL:n suurimmat investoinnit vuonna 2014	24
5.4. HKL:n investoinnit vuosina 2019-2023	24
5.5. HKL:n suurimmat investoinnit vuosina 2019-2023	24
6.1. HKL:n henkilöstösuunnitelma 2012-2016	25
7.1.1. HKL-Raitioliikenteen tuloslaskelma	27
7.1.2. HKL-Raitioliikenteen rahoituslaskelma	28
7.2.1. HKL-Metroliikenteen tuloslaskelma	30
7.2.2. HKL-Metroliikenteen rahoituslaskelma	31
7.2.1. HKL-Liikelaikoksen tuloslaskelma	35
7.2.2. HKL-Liikelaikoksen rahoituslaskelma	36

22.8.2013

---

1. YLEISTÄ

HKL:n on toiminut tuottajaorganisaationa vuoden 2010 alusta alkaen. HKL tuottaa raitio-, metro- ja lauttaliikenteen sekä joukkoliikenteen infraan liittyviä palveluja.

HKL koostuu kolmesta yksiköstä: HKL-Liikelaitos, HKL-Raitoliikenne ja HKL-Metroliikenne. HKL-Liikelaitokseen kuuluvat infrapalvelut, hallinto- ja talousyksikkö sekä konsernipalvelut ja johto. HKL:n henkilömäärä on 1089 henkilöä vuonna 2014.

HKL:n tavoiteohjelma 2015 ja tärkeimmät kehittämissuunnitelmat 2010-2015 hyväksyttiin HKL:n johtokunnassa vuonna 2010 ja ne päivitettiin johtokunnassa syyskuussa 2012.

Suunnitelmakaudella metroliikenteessä tapahtuu isoja muutoksia. Automaattimetron puoliautomaattiajo alkaa syksyllä 2015. Länsimetro käynnistyy 1.1.2016 ja vuonna 2017 metroliikenteen on tarkoitus siirtyä täysautomaattiajoon. HKL tulee vastaamaan Länsimetron liikennöinnistä.

Talousarviovuonna 2014 HKL:n tulostavoite on 0. Samalla tulostavoite on kaupungin talousarviossa sitova tavoite. Vuonna 2014 HKL-Metroliikenne tarvitsee ns. lisäkorvausta HSL:ltä 2,7 milj. euroa, jolla korvataan Länsimetron käyttöönottoon liittyviä menoja, joita varsinainen liikennöintikorvaus ei kata vielä vuonna 2014. Lisäkorvauksella katetaan metrovarikon laajentamisen kustannuksia sekä lisähenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia kuluja.

Taloussuunnitelmavuodet 2015-2016 on suunniteltu vuoden 2014 rahanarvoon. Vuonna 2015 menopaineet ovat pääomakuluissa ja henkilöstömenoissa. Henkilöstökuluissa kasvua on 3,4 milj. euroa. Henkilöstömäärä nousee erityisesti metroliikenteessä, jossa koulutetaan uusia kuljettajia Länsimetron liikennöintiä varten. Poistot nousevat 2,5 milj. eurolla vuodesta 2014.

Vuonna 2016 HKL:n menoissa on näkyvissä Länsimetron käyttöönotto. Länsimetron ylläpitokulut (10,9 milj. euroa) on kokonaisuudessaan budjetoitu HKL:n budjetin kautta aineisiin ja palveluihin. Lisäksi Länsimetron pääomakuluista se osuus, joka tulee suoraan Helsingin kaupungin maksettavaksi (5,6 milj. euroa), on budjetoitu HKL:n vuokra- ja vastikemenoihin. HKL:n poistot tulevat nousemaan 11,2 milj. euroa vuodesta 2015, josta noin puolet aiheutuu uusien metrovaunujen poistoista sekä vanhoihin metrovaunuihin asennettavien automaattimetrolaitteiden poistoista.

Vuosien 2015 ja 2016 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Metroliikenteen osalta liikennöintisopimus tullaan päivittämän 1.1.2016 alkaen, kun Länsimetron liikennöinti alkaa. Vuonna 2015 metroliikenteelle on budjetoitu lisäkorvaus (5,9 milj. euroa), jolla

22.8.2013

---

katetaan ne kulut, joita metrolienteelle aiheutuu valmistautumisesta Länsimetron operointiin.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

HKL nostaa uutta lainaa 364,0 milj. euroa vuosina 2014-2016. Omavaraisuusaste on 61,9 % vuonna 2014, 52,1 % vuonna 2015 ja 45,3 % vuonna 2016.

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 10,7 milj. euroa vuonna 2014, 6,8 milj. euroa vuonna 2015 ja -1,7 milj. euroa vuonna 2016.

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2014-2023. Investointien yhteissumma on 1 170,8 milj. euroa. Vuosien 2014-2018 investointeihin on varattu 665,8 milj. euroa. Vuosien 2014-2018 suurin yksittäinen investointikohde on uudet metrovaunut, joita tarvitaan Länsimetron liikennöintiä varten. Muita suuria investointikohteita ovat uudet raitiovaunut, automaattimetron investoinnit, uusi Koskelan raitiovaunuvarikko, Jokeri 2 ja raitioratakorjaamon uudisrakennus. Lisäksi raitioratojen peruskorjauksiin ja uusien rataosuuksien rakentamiseen on varattu yhteensä 74,6 milj. euroa ja metroasemien peruskorjauksiin yhteensä 58,6 milj. euroa vuosille 2014-2018.

2. LIIKENNELAITOKSEN TAVOITTEET VUODELLE 2015 JA TÄRKEIMMÄT KEHITTÄMISVALINNAT VUOSILLE 2010-2015

2.1. Miksi HKL on olemassa? Mikä on HKL:n perustehtävä?

HKL edistää Helsingin seudun toimivuutta, elinvoimaa ja viihtyisyyttä tuottamalla ympäristöystävällisiä ja laadukkaita liikennepalveluita.

2.2. Tavoitetilat

Tavoitetila 2015 – Asiakas

HKL on tae korkeatasoisesta joukkoliikenteestä

- Palvelun laatu on korkeatasoista ja kehittyy edelleen
- Tyytyväisten matkustajien osuus on 90 % (2009: 88 %)
- Matkustajien kokema turvallisuus on parantunut
- Esteettömän raitiovaunuliikenteen osuus ajetuista lähdoista on 90 % (2009: 55 %)

22.8.2013

Kehittämismääräykset 2010 - 2015:

Kehittämismääräyksen ydin: Palvelujen kehittäminen ja turvallisuuden parantaminen

- Vahvistetaan kuljettajan ammattitaitoa
- Luodaan yhtenäinen HKL:n asiakaspalvelujärjestelmä
- Kaksinkertaistetaan panostukset asiakaspalvelukoulutukseen
- Uudistetaan luotettavuuden ja käytettävyyden seurantamenetelmät
- Uudistetaan matkustajien turvallisuutta ja turvallisuudentunteen parantamista tukevat järjestelmät
- Metroasemien, terminaalien ja pysäkkien laatuun ja turvallisuuteen panostetaan
- Parannetaan kaluston ennakkoivaa huoltoa ja panostetaan erityisesti esteettömän kaluston käytettävyyteen

Tavoitetila 2015 – Tuottaja

HKL on Helsingin seudun johtava joukkoliikennepalveluiden tuottaja

- HKL on kokonaisvaltainen ja tehokas organisaatio
- HKL:n rooli raideliikenteen tuottajana on vahva
- HKL:n tuottavuus on kehittynyt jatkuvasti

Kehittämismääräykset 2010 - 2015:

Kehittämismääräyksen ydin: Tuotannon tehostaminen

- Luodaan seudullinen HKL
- Pidetään huolta HKL:än kyvystä laajentaa toimintaansa (liikenne, varikot, kalustohankinnat, henkilöstö yms.)
- Osallistutaan asiantuntijana seudun merkittäviin joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja huolehditaan niiden resurssoinnista
- Huolehditaan kalustohankintojen, metron kulunvalvonnan ja Länsimetron toteuttamisen riittävästä resurssoinnista
- Kehitetään tuottavuutta pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti
- Luodaan HKL:lle pitkäjänteinen turvallisuuspolitiikka

Tavoitetila 2015 - Henkilöstö

HKL tarjoaa merkityksen ihmisen työlle

- Johtaminen on kehittynyt
- Osaaminen ja laatutietoisuus kehittyvät jatkuvasti

22.8.2013

- Työhyvinvointi on parantunut, 64 % kokee työilmapiirin hyväksi
- Henkilöstö on sitoutunut tavoitteisiin
- Palkat ovat kilpailukykyiset
- Työvoiman riittävyys on varmistettu
- Työssä tapahtuvien työtapaturmien määrä on puolitettu

Kehittämismääräykset 2010 - 2015:

Kehittämismääräyksen ydin: Johtamisen kehittäminen

- Panostetaan johtamisen ja esimiestoiminnan sekä työyhteisöjen sisäisten vuorovaikutustaitojen kehittämiseen
- Kehitetään johtamista ja esimiestyötä tukevia raportointijärjestelmiä
- Laaditaan ja toteutetaan koko henkilöstön kattava osaamisen kehittämissuunnitelma
- Edistetään työhyvinvointia, työergonomiaa ja työturvallisuutta
- Lisätään työvuorojärjestelmien joustavuutta
- Uudistetaan henkilöstön osallistumisen/osallistamisen muodot
- Ollaan Helsingin kaupungin eturintamassa kehittämässä kannustavia palkkaus- ja palkkiojärjestelmiä
- Kehitetään HKL:n työnantajakuva, erityisesti sosiaalista mediaa hyödyntämällä
- Panostetaan osaavan työvoiman saatavuuteen, rekrytointiin, perehdyttämiseen ja pysyvyyteen
- Hyödynnetään johtamisessa kehittämiskeskustelua entistä laajemmin
- Lisätään sisäisen tiedottamisen laatua ja monipuolisuutta
- Panostetaan metron automatisoinnin aiheuttamien tehtävämuutoksien hyvään hoitoon

Tavoitetila 2015 – Kumppanuus

HKL luo yhdessä kumppaneidensa kanssa edellytykset Helsingin menestyväälle joukkoliikenteelle

- Kumppanuus HSL:n kanssa on kehittynyt luottamukseen ja kunnioitukseen perustuvaksi yhteistyöksi
- Toimintamuodot kaupungin muiden organisaatioiden sekä omien palvelu- ja tavaratoimittajien kanssa perustuvat laatua korostaviin palvelusopimuksiin ja kumppanuuteen
- HKL on asiantunteva ja vahvasti verkostoitunut toimija

Kehittämismääräykset 2010 - 2015:

Kehittämismääräyksen ydin: Kumppanuuteen ja avoimuuteen panostaminen

- Luodaan systemaattiset ja avoimet toimintamuodot niin HSL:n, kaupungin muiden organisaatioiden ja omien palvelu- ja tavaratoimittajien kanssa

22.8.2013

- Pidetään huolta HKL:n laaja-alaisesta osaamisesta
- Panostetaan verkostoitumiseen

Tavoitetila 2015 - Liikenne

Laajentunut raitiovaunu- ja metroliikenne on luotettavaa ja sujuvaa

- Raideliikenne on sujuvaa ja luotettavaa
- Raitioliikenne on laajentunut Jätkäsaareen, Ilmalaan ja Sompasaareen
- Metro kulunvalvonta on uusittu ja Länsimetro on toiminnassa (1.1.2016)

Kehittämismallit 2010 - 2015:

Kehittämismallien ydin: Raitiovaunu- ja metroliikenteen kehittämishankkeiden menestyksellinen toteutus

- Edistetään joukkoliikenteen nopeuttamishankkeita
- Turvataan kaluston riittävyys
- Poistetaan kuljettajarahastus raitiovaunuliikenteestä
- Turvataan joukkoliikenneinfran laatutaso
- HKL on aktiivinen osapuoli raideliikenteen kehittämishankkeissa
- Toteutetaan metron kulunvalvonnan uusiminen ja raitioliikenneneratojen laajennukset suunnitelmien mukaisesti
- Parannetaan Suomenlinnan liikenteen operoinnin tehokkuutta

Tavoitetila 2015 - Ympäristö

HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöystävällisimpänä liikennemuotona

- Liikenteen kasvu Helsingissä on kanavoitunut raideliikenteeseen
- HKL:n liikennetuotannon ja kiinteistöjen energiatehokkuus on parantunut
- HKL:n liikenne koetaan ympäristöystävälliseksi
- Rakentamisessa, peruskorjauksessa ja kalustossa panostetaan ympäristöystävällisiin ratkaisuihin

Kehittämismallit 2010 - 2015:

Kehittämismallien ydin: Energiatehokkuuden parantaminen

- Varmistetaan raideliikennehankkeiden toteutuminen
- Kehitetään liikennetuotannon ja kiinteistöjen energiatehokkuutta
- Markkinoidaan tehokkaasti raideliikenteen ympäristöystävällisyyttä
- Siirrytään käyttämään liikennöinnissä ympäristöystävällisesti tuotettua sähköenergiaa ja hyödynnetään vihreän sähkön myönteiset vaikutukset

22.8.2013

- Koulutetaan kuljettajia energiaa säästävään ajotapaan
- Selvitetään jarrutusenergian hyödyntämismahdollisuuksia

Tavoitetila 2015 – Talous

HKL:n talous hoidetaan hyvin

- HKL:n talouden tulos on positiivinen
- HKL:n huolehtii omaisuudestaan ja sen arvon säilyttämisestä
- Henkilöstön osaaminen mahdollistaa kilpailukyvyn
- Pienennetään kiinteistöjen peruskorjausvelkaa
- Investoinnit toteutetaan kustannusarvioiden mukaisina

Kehittämismallit 2010 – 2015:

Kehittämismallien ydin: Tulosajattelun lisääminen

- Hoidetaan HKL:n taloutta hyvin
- Lisätään tulosajattelua kaikilla tasoilla
- Kehitetään esimiesten talousosaamista ja reagoitavuutta taloudellista tulosta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen
- Varataan riittävät määrärahat infran ylläpitoinvestointeihin
- Parannetaan taloussuunnitelmaan hyväksytyjen investointihankkeiden kustannusarvioiden tasoa
- Luodaan avoin projektinhallintajärjestelmä parantamaan investointihankkeiden seuranta
- Hyödynnetään investoinneissa yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuutta

3. HKL:N TAVOITTEET TALOUSSUUNNITELMAVUOSILLE 2014-2016

3.1. HKL:n tavoitteiden kytkeytyminen kaupungin strategioihin

Hyvinvoiva helsinkiläinen

- HKL on tae korkeatasoisesta joukkoliikenteestä.

Elinvoimainen Helsinki

- Laajentunut raitiovaunu- ja metroliikenne on luotettavaa ja sujuvaa.
- HKL luo yhdessä kumppaneidensa kanssa edellytykset Helsingin menestyvälle joukkoliikenteelle.

Toimiva Helsinki

- Laajentunut raitiovaunu- ja metroliikenne on luotettavaa ja sujuvaa.
- HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöystävällisimpänä liikennemuotona.

22.8.2013

Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

- HKL tarjoaa merkityksen ihmisen työlle.
- HKL:n talous hoidetaan hyvin.

3.2. HKL:n sitovat tavoitteet Helsingin kaupungin talousarviossa 2014

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2012 tasolla (Raitio 2012: 3,93; Metro 2012: 4,00).
- Raitioliikenteen luotettavuus on 99,85 % (2012: 99,90 %) ja metroliikenteen 99,96 % (2012: 99,94 %).
- Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehdoissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa.
- Projektinhallintajärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa infrainvestointihankkeissa.

3.3. HKL:n tulokorttitavoitteet vuodelle 2014

Taloudellinen tulos

- Tilikauden tulos vähintään 0.

Asiakastulos

- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys (palvelutuotannon arvosana) vähintään vuoden 2012 tasolla (Raitio 2012: 3,93; Metro 2012: 4,00).
- Raitioliikenteen luotettavuus on 99,85 % (2012: 99,90 %) ja metroliikenteen 99,96 % (2012: 99,94 %).

Henkilöstötulos

- Työilmapiiri on hyvä, tyytyväisten osuus 61 % (2012: 58 %).
- Johtaminen paranee, arvosana > 3,35 (2012: 3,31).

Kehittämistulos

- Uusien raitiovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti, ensimmäiset kaksi vaunua matkustajaliikenteessä.
- Raitiovaunujen vikamäärää vähennetään vuoden 2012 tasosta (216 vikaa per milj. km tasoon 160 vikaa per milj.km).
- Toteutetaan kuljettajakohtaisen, reaaliaikaisen oman ajotavan seurantajärjestelmän pilotti.
- Uusien metrovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti.

22.8.2013

- Luodaan valmiudet metron automatisoinnin ja Länsimetron onnistuneeseen haltuunottoon.
- M100-junien sarja-asennukset valmistuneet ja M200-junien sarja-asennukset alkaneet.
- Automaattimetron vaihe 2c (testit ilman matkustajia) valmistunut ja vaihe 2d (testit matkustajien kanssa) meneillään.
- Automaattimetron aiheuttamien tehtävämuutosten yksityiskohtainen suunnitelma on valmistunut.
- HKL osallistuu aktiivisesti Länsimetron toteuttamiseen.
- Metrovarikon laajennuksen rakennustyön vaiheet 1,2, 4-6 valmistuneet.
- Koskelan varikkoalueen uudistaminen toteutusvaihe käynnissä.
- Osallistutaan aktiivisesti Raide-Jokerin suunnitteluun.
- Kiinteistöjen energiatehokkuuden kokonaissuunnitelmaa toteutetaan systemaattisesti.
- Automaattimetron aiheuttamat metroasemien muutostyöt toteutuksessa.
- Myllypuron metroaseman peruskorjaus käynnissä.
- Jokeri 2-tunneli ja Kuusmiehentien JL-katu ovat rakenteilla.
- Metron uuden asiakaspalvelu- ja turvallisuuskonseptin mukainen toiminta vakiintunut.
- HKL:n turvallisuuspolitiikkaohjelma on valmistunut.
- Panostuksia johtamisen ja esimiestoiminnan kehittämiseen lisätään.
- Kumppanuuden kehittämisohjelma on valmistunut.
- Vuonna 2013 laadittu tuottavuuden kehittämisohjelma on toteutusvaiheessa.
- Luodaan HKL:lle sertifioidut laatu-, ympäristö sekä työterveys- ja turvallisuusjohtamisjärjestelmät.

3.4. Tuottavuus

HKL:n talousarviossa esitetään tuottavuuden kehitys vuosina 2012-2016. Tuottavuusmittarin suoritteena käytetään raitio- ja metroliikenteen paikkakilometrejä painotettuna liikennöinti- ja infrakorvauksien mukaan. Panoksena mittarissa käytetään kokonaismenoja ilman korkomenoja ja varauksia.

Vuosina 2014-2015 HKL:n tuottavuus huononee. HKL valmistautuu automaattimetron ja Länsimetron käyttöönottoon, joista aiheutuu huomattavia menoja vuosina 2014-2015. Esimerkiksi laajennettu metrovarikko otetaan käyttöön vaiheittain ja uusia metrovanunkuljettajia palkataan, jotta länsimetron liikenne voisi alkaa 1.1.2016. Lisäksi poistoja nostavat nykyisen omaisuuden peruskorjaukset, jotka eivät lisää suoritämääriä.

Vuonna 2016 HKL:n tuottavuus paranee, kun Länsimetron liikenne alkaa. HKL:n suoritämääriä kasvaa huomattavasti, mutta kiinteissä menoissa ei tapahdu yhtä suurta nousua.

Vuosina 2013-2016 tärkeimmät toimenpiteet painottuvat siihen, että automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto tapahtuu kustannustehokkaasti ja niin, että Länsimetron käynnistyessä liikenteen operointi ja asemien sekä ratojen ylläpito pystytään hoitamaan mahdollisimman tehokkaasti.

22.8.2013

HKL tekee raitio- ja metrol liikenteen tuottamisesta sopimukset HSL:n kanssa. Näissä sopimuksissa on erikseen sovittu tuottavuustavoitteista. Sopimusten eri komponenteille on määritelty erilaisia tuottavuustavoitteita.

Raitioliikenteessä ylläpidetään saavutettu raitiovaunujen 85 %:n käytettävyyssaste. Tämä vähentää vaunutarvetta ja tuo säästöjä pääomakuluissa. Kunnossapidon prosesseja kehittämällä vähennetään myös rekryointitarvetta liikenteen lisääntyessä. Vaunukaluston luotettavuuden parantamishjelmalla vähennetään teknisistä syistä tapahtuvia linjavaihtoja ja mahdollistetaan sovitulla kalustotyypillä tapahtuva liikenne ja vaaditun suoritason ylläpitäminen. Tällöin vaaditut ajokilometrit tuotetaan suunnitellun kokoisella kalustolla, jolloin tuottavuus kasvaa tuotoksen (paikkakilometrien) kasvaessa ja kustannusten pysyessä ennallaan tai alentuessa.

Eläköitymistä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Liikenteen tuottavuutta parannetaan kehittämällä työaikajärjestelmiä, työaikasuunnittelua Hastusjärjestelmällä sekä keskipitkää työsuunnittelua Winbus-järjestelmällä. Kesäomasijaisten käyttöä lisätään kesäkauden ylityötarpeen vähentämiseksi. Materiaalikustannuksia vähennetään tehostamalla ja kehittämällä ostotoimintaa sekä osto-osaamisen lisäämisellä.

HKL-Metroliikenne keskittyy tulevana vuosina automaattimetron ja Länsimetron käyttöönottoon. Metroliikenteen tuottavuustoimenpiteet painottuvat siihen, että automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto pystyttäisiin toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti.

Tuottavuuden parantamiseksi metroliikenne on aloittanut vuonna 2012 projektin, jonka päätavoitteena on uuden toiminnanohjausjärjestelmän luominen metroliikenteen tulevaisuuden tarpeisiin. Tähän projektiin kuuluu olennaisena osana myös yksikön sisäisten toimintaprosessien kartoitus ja prosessien kehittäminen tarvittaessa. Tulevaisuudessa tämä järjestelmä tulee toimimaan sekä metroliikenteen toiminnanohjausjärjestelmänä, että koko yksikköä koskevan toiminnanjohtamisen apujärjestelmänä.

Infrapalvelut kehittää talouden mittaus- ja seurantajärjestelmää. Infran ylläpito- ja huoltosuunnitelmaa, jossa määritetään kustannusrakenteet, joiden avulla varmistetaan ylläpidon tehokkuus, kehitetään edelleen. Kilpailutuksia lisätään vuoden 2013 tasosta.

Hallinto- ja talousyksikkö parantaa tuottavuutta organisoimalla toimintoja niin, että eläköitymisten yhteydessä tuottavuutta voidaan parantaa tehtäviä uudelleen järjestämällä. Lisäksi eri toiminnossa pyritään parantamaan työn laatua, jotta esimerkiksi oikeudenkäyntiasioista ei aiheudu liikakuluja tai ostolaskujen käsitte-lystä ei aiheudu viivästyskorkoja.

22.8.2013

3.5. Riskienhallinta

Liikennelaitoksen yksiköt ja johtoryhmä ovat arvioineet HKL:n toimintaympäristöön ja liikenteen hoitoon liittyviä riskejä. Valituille riskeille on tehty riskikuvaukset ja määritelty toimenpiteitä, joilla riskien toteutumisen vaikutuksia lievennetään ja toteutumistodennäköisyyttä pienennetään.

Suunnitelmakaudella 2013-2015 riskikuvauksista ja toimenpiteistä tarkistetaan vuosittain 30%. Samassa yhteydessä tunnistetaan uusia riskejä ja kehitetään riskienhallinnan liittämistä tiiviimmin suunnitteluun, toimintaan ja seurantaan. Riskeille määritellyjä toimenpiteitä on pyritty liittämään investointihankkeiden suunnitteluun. Kaikkien investointihankkeiden perustietoihin on lisätty hankkeen oma riskinarviointi.

3.6. Laadun seuranta

HKL seuraa säännöllisesti ulkoisen ja sisäisen palvelun laadun tasoa. Liikennöintisopimusten noudattamista ja liikennöinnin laatutasoa seurataan ja poikkeamat kirjataan ja käsitellään tilaajan kanssa. Yksiköt tekevät myös itsearviointia laatutasonsa ylläpitämiseksi. Laatutason ylitys tuo bonusta ja tason alittaminen sanktioita.

HKL:n 16.10.2012 päivitetystä tavoiteohjelmassa HKL:n asiakaspalvelun tahtotila on ”HKL on tae korkeatasoisesta joukkoliikenteestä”. Tavoitteita ovat 1) Palvelun laatu on korkeatasoista ja kehittyä edelleen, 2) Tyytyväisten matkustajien osuus on 90 %, 3) Matkustajien kokema turvallisuus on parantunut ja 4) Esteettömän raitiovaunuliikenteen osuus ajetuista lähdoista on 90 %.

Metroasemien, terminaalien ja pysäkkien laatuun ja turvallisuuteen panostetaan. Kaluston ennakoivaa huoltoa ja erityisesti esteettömän kaluston käytettävyyttä parannetaan.

Raitioliikenteen palvelun laadun kehittämistä ja kuljettajien palvelukoulutusta varten on otettu käyttöön Mystery shopping -menetelmä. Kaikkien raitiolinjojen palvelun tasoa ja liikennöinnin sujuvuutta mitataan menetelmän avulla vuosittain.

Matkustajat arvioivat joukkoliikennematkan aikana kirjallisesti palvelun laatua. Arviointeja tehdään vuosittain noin 3000 raitio- ja metroliikenteessä. Matkustajien antama kuljettajien arvosana ja teknisen laadun arvosana pidetään vuonna 2013 edellisinä vuosina saavutetulla tasolla. Järjestyksen ja turvallisuuden arvosanaa pyritään nostamaan. Palvelun laatutasoa nostetaan kehittämällä kuljetuskalustoa sekä kuljettajien palvelukoulutuksella ja ennakoivan ajon koulutuksella.

Hallinto- ja talousyksikössä sekä infrapalveluissa tehdään sisäinen asiakastytyväisyysselvitys kaikkien palveluiden osalta vuosittain. Vastajina ovat HKL:n

22.8.2013

työntekijät. Vastaajien arviot ovat olleet hyvää tyydyttävää tasoa. Tuloksia hyödynnetään HTY:n ja infran tavoitteiden asettamisessa ja kehittämisessä. Vuosittain selvitetään merkittävimpien sidosryhmien näkemyksiä HKL:n yhteistoiminnan ja kumppanuuden laadusta.

Palautejärjestelmään raitio- ja metrolienteestä tulee noin 2500 palautetta. Kuljettajat saavat palautteita eniten. Palautetiedot välittyvät vastuuhenkilöille asioiden parantamista varten, koulutusaiheiksi sekä henkilökohtaisiksi palautteiksi.

3.7. Ympäristö

HKL on merkittävä ympäristövaikuttaja Suomessa. Raideliikennepainotteinen joukkoliikenne on ympäristöä säästävää. Tavoiteohjelmassa HKL:n tavoitetilaksi ympäristön osalta todetaan, että ”HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöystävällisimpänä liikennemuotona”.

HKL on sitoutunut omassa vuoteen 2015 ulottuvassa ympäristövisiossaan Helsingin kaupungin ympäristöstrategiaan, jossa ilmastomuutoksen vaikutusten vähentämiseksi tukeudutaan raideliikenneverkkoon. Rakentamisessa, peruskorjauksessa ja kalustossa toteutetaan ympäristöystävällisiä ratkaisuja ja energiatehokkuutta kehitetään liikennetuotannossa ja kiinteistöissä. Liikennöinnissä käytetään ympäristöystävällisesti tuotettua suomalaista vesisähköä.

HKL raportoi vuosittain Helsingin kaupungin määrittelemät ympäristöindikaattorit kaupungin ympäristöraporttia varten. Lisäksi HKL laatii vuosittain oman ympäristöraportin, jossa esitetään toiminnan keskeiset ympäristövaikutukset ja tavoitteet niiden vähentämiseksi. Keskeisinä toiminnan ympäristövaikutuksina seurataan vuosittain mm. raaka-aineiden kulutusta ja kierrätystä, liikennöinnin sähkönkulutusta, kiinteistöjen sähkö- ja lämpöenergian käyttöä, vedenkulutusta sekä syntyneiden jätteiden määrää. Lisäksi raportissa kerrotaan HKL:n toimista meluntorjunnan ja ilmansuojelun edistämiseksi sekä raportoidaan mahdollisista ympäristövahingoista ja läheltä piti -tilanteita.

Tuotantoyksiköiden energiansäästötavoitteet ovat haasteellisia, koska uusi metro- ja raitiovaunukalusto kuluttaa energiaa vanhoja enemmän monipuolisemman varustelunsa vuoksi. Energiasäästötavoite tulee suhteuttaa käytössä olevan kaluston kokoon sekä teknisen tason määritykseen. Energian kulutuksen vähentämiseen pyritään edelleen kouluttamalla kuljettajia taloudelliseen, energiaa säästävään ajotapaan.

HKL:n merkittävimmät mm. energiatehokkuuteen vaikuttavat ympäristötavoitteet vuosina 2014-2016 ovat seuraavat:

Vuosien 2014-2016 ympäristötavoitteet	Tilanne 2012-2013
HKL laatii ja ottaa käyttöön ympäristöjärjestelmän vuoden 2014 aikana.	Ympäristöjärjestelmä on valittu ja käyttöönotto aloitettu.
Infrapalveluissa on laadittu energiansääs-	Vallilan ja Töölön varikko:

22.8.2013

tön toimintasuunnitelma kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisesta. Tavoitteena on 6 % energiansäästö koko kiinteistömäärän energiankulutuksesta 2014 (verrattuna vuoteen 2010). Energiatehokkuussopimuksen mukaisesti tavoite on 9 % energiansäästö 2016 mennessä (verrattuna vuoteen 2010).	Tehty energiakatselmusraportin toimenpide-ehdotusten mukaisia toimenpiteitä. Ruoholahden, Kampin, Sörnäisten ja Itäkeskuksen metroasemat: Tehty energiakatselmus.
Uuden kaluston hankinnassa pyritään energiaa säästäviin teknisiin ratkaisuihin.	Kuljettajien ajotapaa tarkkailaan ja koulutetaan tarvittaessa energiaa säästävään, taloudelliseen ajotapaan.
Raitioliikenteessä energiansäästö tavoitteena on kulutustaso 50,0 MWh/milj. paikkakilometriä (ajoenergia, vaihdelämmitys ja syöttöasemat) vuonna 2014-2016. Kaikki ajoenergia on CO2-vapaata.	52,89 MWh/milj. pkm (tot. 2010) 51,25 MWh/milj. pkm (tot. 2011) 52,24 MWh/milj. pkm (tot. 2012)

3.8. Henkilöstöstrategia

HKL:n henkilöstöpoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet on päivitetty tavoiteohjelmassa 2012-2015. Henkilöstövision ydin on, että HKL tarjoaa merkityksen ihmisen työlle. Vision toteuttamisessa on pääpaino seuraavissa asioissa: Johtaminen on kehittynyt, osaaminen ja laatutietoisuus kehittyvät jatkuvasti, henkilöstö on sitoutunut tavoitteisiin, henkilöstö on sitoutunut tavoitteisiin, työvoiman riittävyys on varmistettu, osaaminen ja laatutietoisuus kehittyvät jatkuvasti, palkat ovat kilpailukykyiset, palkat ovat kilpailukykyiset ja työssä tapahtuneiden työtapaturmien määrä on puolittunut. Yksityiskohtaiset tavoiteohjelmassa olevat henkilöstöön liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan yksiköiden henkilöstöohjelmiin, tuloskorttiin sekä työsuojelun toimintaohjelmaan.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja huolenpitoon liittyviä asioita seurataan vuosittain tehtävällä työhyvinvointikyselyllä. Tyytyväisyys on laitostasolla säilynyt ennallaan, tyydyttävällä tasolla ja kyselyyn vastataan aktiivisesti. Vuonna 2012 kyselyn vastausprosentti oli 77.

Vuonna 2015 käyttöön otettavaa kaupungin HR-järjestelmää valmistellaan ja HKL:n henkilöstöprosesseja muokataan uuden järjestelmän edellyttämään suuntaan. Esimiesten koulutus oman työyhteisönsä henkilöstöjohtajaksi käynnistyy samoin viestintä henkilöstölle.

Tulos- ja kehityskeskustelujen yhteydessä tehdään myös henkilökohtainen kehittämissuunnitelma. Näiden pohjalta laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelmia yksiköissä.

22.8.2013

Henkilöstöraportti kootaan vuosittain ja se antaa perusteita esimiesten johtamiselle. Henkilöstöraportista löytyvät henkilöstön rakenteeseen, hyvinvointiin ja henkilöstöpalveluihin liittyvät tiedot. Henkilöstöraportin sisältöä käsitellään kattavasti henkilöstön kanssa ja se on kaikkien saatavilla intrassa.

Sähköiset lomakkeet henkilöstöasioissa kuten vuosilomat ja sairauslomat on otettu käyttöön noin 150 henkilön osalta.

Johtamisvalmiuksien ja esimiestoiminnan sekä työyhteisöjen sisäisten vuorovaiikutustaitojen kehittäminen ovat lähivuosina koulutuksen painopisteitä. Esimiesten verkkokoulutusohjelma ovat suorittaneet kaikki HKL:n esimiehet. Sen tulevat suorittamaan myös kaikki tulevat uudet esimiehet.

Uusien työntekijöiden erityisesti kuljettajien rekrytointi on vilkasta mm. raitiolinjosten laajentumisen vuoksi. Vilkastuvaan rekrytointiin varaudutaan vahvistamalla HKL:n työnantajakuva ja hyödyntämällä sosiaalista mediaa. Henkilöstösuunnitelun apuna käytetään ennakoitavimallia. Rekrytointiprosesseja yhtenäistetään ja parannetaan.

3.9. Sukupuolivaikutusten arviointi

Tasa-arvoon liittyvät asiat ovat osa HKL:n yksiköiden henkilöstöohjelmaa. Tasa-arvoon liittyviä tavoitteita määritellään tarpeen mukaan henkilöstöstrategiassa, yksiköiden henkilöstöohjelmissa ja palkitsemisohjelmassa.

HKL:n henkilöstöstä on miehiä 75 ja naisia 25 prosenttia. Raitiovaununkuljettajista on naisia 31 prosenttia ja metrojunan kuljettajista 43 prosenttia. Suurissa ammattiryhmissä, kuten kuljettajat, on samapalkkaisuus saavutettu hyvin.

Esimies- ja johtotehtävissä on naisia noin 20 prosenttia. Äskettäin täytettyihin päällikkö- ja asiantuntijatehtäviin on tullut valituksi useita naishakijoita.

3.10. Terveysvaikutusten arviointi

HKL:n esimiesten johtamiskoulutuksessa on ollut painopisteenä huolenpito henkilöstöstä ja työturvallisuusjohtaminen ja työsuojelu sekä riskien arviointi. Kehityskeskusteluissa on paneuduttu mm. terveyteen liittyvien ja elämäntapaongelmien käsittelyyn. Varhaisen tuen malli on käytössä ja menettelytavat ongelmatilanteiden hoidossa esimiesten, luottamusmiesten ja työterveyshenkilöstön kesken toimivat hyvin.

Sopimus työterveydenhuollon palveluista on päivitetty työterveyskeskuksen kanssa ja se vastaa hyvin niitä tarpeita ja toiveita, joita HKL:n johdolla ja henkilöstöllä on ennaltaehkäisevistä palveluista ja sairaanhoitopalveluista. Joukkoliikennealan erityispiirteet on voitu ottaa sopimuksessa huomioon. Sairauspoissaolot ovat hienoisesti laskeneet.

22.8.2013

Työsuojelun toimintaohjelma kirjattuine tavoitteineen päivitetään vuosittain. Työturvallisuuskorttikoulutuksen ulottaminen kaikille sitä tarvitseville ammattiryhmille on kirjattu työsuojelun tavoitteisiin. Työsuojelupakin käyttö tapaturmien ilmoittamisessa vakuutusyhtiöön on vakiintumassa.

Työpaikkaselvitykset ja vaarojen arviointit päivitetään suunnitellusti.

Henkilökohtaiset kunto-ohjelmat ja niihin liittyvä elämäntapavalmennus on antanut kymmenille raitiovaunun- ja metrojunankuljettajille sekä esimiehille mahdollisuuden parantaa omaa hyvinvointiaan ja fyysistä kuntoaan.

HKL:n antama tuki henkilöstön omalla ajalla tapahtuvan kuntoliikunnan ja harastus- ja kulttuuritoiminnan ylläpitämiseksi on merkittävä.

4. KÄYTTÖTALOUS, RAHOITUS JA VAIKUTUS KAUPUNKIIN 2014-2016

4.1. Käyttötalous 2014

Talousarviovuonna 2014 HKL:n tulostavoite on 0. Samalla tulostavoite on kaupungin talousarviossa sitova tavoite.

HKL:n liikevaihto on 157,0 (2013: 148,4) milj. euroa vuonna 2014. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 50,5 (2013: 49,5) milj. euroa, metroluikenteestä 27,8 (2013: 25,0) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 3,8 (2013: 3,8) milj. euroa eli yhteensä 82,1 (2013: 78,3) milj. euroa. Metroliikenteen liikennöintikorvaus sisältää ns. lisäkorvausta 2,7 (2013: 0) milj. euroa, jolla on tarkoitus korvata Länsimetron käyttöönottoon liittyviä menoja, joita varsinainen liikennöintikorvaus ei kata vielä vuonna 2014. Lisäkorvauksella katetaan metrovarikon laajentamisen kustannuksia sekä lisähenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia kuluja.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 65,8 (2013: 64,3) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteenliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 8,9 (2013: 5,6) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset inframenot, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Tukea nostaa vuonna 2014 erityisesti infrainvestointien rahoittamiseen kohdistuvat korkokulut.
- Muista myyntituotoista 0,2 (2013: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuottoja.

22.8.2013

Valmistusta omaan käyttöön on 5,0 (2013: 5,3) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä sekä vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia.

Liiketoiminnan muut tuotot, 16,6 (2013: 21,3) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Vuonna 2013 liiketoiminnan muissa tuotoissa on mukana kertaluontoinen 4,5 milj. euron myyntivoitto.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 15,7 (2013: 16,0) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 9,1 (2013: 8,9) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 33,1 (2013: 31,5) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 4,5 (2013: 5,0) milj. euroa, liikennevälineiden korjaukset ja huollot 4,4 (2013: 4,0) milj. euroa, suomenlinnan lautaliikenteen korvaus 3,8 (2013: 3,7) milj. euroa, ratojen korjaukset ja huollot 3,2 (2013: 2,6) milj. euroa, rakennusten korjaukset 2,6 (2013: 1,8) milj. euroa, koneiden korjaukset 2,3 (2013: 2,8) milj. euroa, rakennusten ulkopuhdistukset 2,2 (2013: 1,9) milj. euroa ja rakennusten siivoukset 2,1 (2013: 2,1) milj. euroa.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 43,2 (2013: 41,3) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,3 (2013: 14,0) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1089 henkilöä vuonna 2013. Henkilömäärä nousee 22 henkilöllä vuodesta 2013.

Talousarviovuonna poistot ovat 36,5 (2013: 34,1) milj. euroa. Poistotasoa nostaa laajennetun metrovarikon vaiheittainen käyttöönotto sekä metroasemien ja raitioratojen peruskorjaukset.

Liiketoiminnan muissa kuluissa suurin erä on vuokrat. Jäsenmaksuihin on varattu UITP:n jäsenmaksuun 17.000 euroa.

Liikelylijäämä on 28,3 (2013: 30,3) milj. euroa.

Korkokulut ovat 6,2 (2013: 3,0) milj. euroa vuonna 2014. Raitioliikenteen kalustohankintoihin korkokuluja kohdistuu 0,6 milj. euroa ja metroliikenteen kalustohankintoihin 0,1 milj. euroa. Infrainvestointien ja tuotantorakennuksiin liittyvien investointien rahoittamiseen nostettavien lainojen korkovaikutus on 5,5 milj. euroa.

HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 11,2 milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HKL:n liikevaihdossa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 4,8 (2013: 7,3) milj. euroa ja poisterojen vähennyksiä 2,4 (2013: 1,9) milj. euroa.

22.8.2013

4.2. Käyttötalous 2015-2016

Taloussuunnitelmavuodet 2015-2016 on suunniteltu vuoden 2014 rahanarvoon.

Vuonna 2015 menopaineet ovat pääomakuluissa ja henkilöstömenoissa. Poistot nousevat 2,5 milj. eurolla vuodesta 2014. Poistoja nostavat metron kulunvalvonnan käyttöönotto ja Jokeri 2:n valmistuminen vuoden 2015 aikana. Myös uusia metrovaunuja otetaan käyttöön vuonna 2015. Investointien rahoittamiseen nostettujen lainojen korkokulut nousevat 3,4 milj. eurolla vuodesta 2015. Henkilöstökuluissa kasvua on 3,4 milj. euroa. Henkilöstömäärä nousee erityisesti metroliikenteessä, jossa koulutetaan uusia kuljettajia Länsimetron liikennöintiä varten.

Vuonna 2016 HKL:n menoissa on näkyvissä Länsimetron käyttöönotto. Länsimetron ylläpitokulut (10,9 milj. euroa) on kokonaisuudessaan budjetoitu HKL:n budjetin kautta aineisiin ja palveluihin. Lisäksi Länsimetron pääomakuluista se osuus, joka tulee suoraan Helsingin kaupungin maksettavaksi (5,6 milj. euroa), on budjetoitu HKL:n vuokra- ja vastikemenoihin. HKL:n poistot tulevat nousemaan 11,2 milj. euroa vuodesta 2015, josta noin puolet aiheutuu uusien metrovaunujen poistoista sekä vanhoihin metrovaunuihin asennettavien automaattimetrolaitteiden poistoista.

Vuosien 2015 ja 2016 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Metroliikenteen osalta liikennöintisopimus tullaan päivittämän 1.1.2016 alkaen, kun Länsimetron liikennöinti alkaa. Vuonna 2015 metroliikenteelle on budjetoitu lisäkorvaus (5,9 milj. euroa), jolla katetaan ne kulut, joita metroliikenteelle aiheutuu valmistautumisesta Länsimetron operointiin.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

4.3. Rahoitus 2014-2016

HKL nostaa uutta lainaa 364,0 milj. euroa vuosina 2014-2016. Tästä lainamäärästä kohdistuu infrainvestointien sekä varikoiden laajennuksien ja peruskorjauksien rahoittamiseen 161,5 milj. euroa. Uusien metrovaunujen rahoittamiseen tarvitaan lainarahoitusta 148,5 milj. euroa ja uusien raitiovaunujen 54,0 milj. euroa.

Omavaraisuusaste on 61,9 % vuonna 2014, 52,1 % vuonna 2015 ja 45,3 % vuonna 2016.

4.4. Vaikutus kaupungin talouteen 2014-2016

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n

22.8.2013

---

nettovaikutus kaupungin talouteen on 10,7 milj. euroa vuonna 2014, 6,8 milj. euroa vuonna 2015 ja -1,7 milj. euroa vuonna 2016. HKL:n vaikutus kaupungin talouteen on esitetty taulukossa 4.4.

HKL maksaa peruspääoman tuottoa kaupungille siitä omaisuudesta, joka siirrettiin HKL:lle 1.1.1995, kun HKL:stä tuli liikelaitos. Peruspääoman tuotto prosentti on 9. HKL maksaa peruspääoman tuottoa 8,4 milj. euroa vuosittain 2014-2016.

HSL:n infrasopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa infraomaisuudesta laskennallista korkoa HSL:ltä. Saman koron HKL palauttaa suoraan kaupungille. HSL:n infrakorko, jonka HKL palauttaa kaupungille, on 11,2 milj. euroa vuonna 2014, 12,1 milj. euroa vuonna 2015 ja 14,7 milj. euroa vuonna 2016.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritetty, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti, bussipysäkit ja polkupyöräinfra. Infrasopimuksessa on määritetty myös, että infrakorvauksia voi laskuttaa HSL:ltä vasta kun infrakohde on otettu käyttöön; Länsimetro Oy laskuttaa hallintovastikkeita HKL:ltä vuosina 2014-2015, jotka kaupunki joutuu korvaamaan HKL:lle suorana tukena. Kaupungin tukeen sisältyy myös infran luonteisia eritä kuten bussiliikenteen valmiusmaksut ja Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, joihin HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Vuodesta 2015 alkaen kaupungin pitää maksaa erillistä poistotukea noin 1,9 milj. euroa. HSL:n infrasopimuksen mukaan vanha infraomaisuus, joka oli kirjjanpidolliselta arvoltaan nolilla 31.12.2009, mutta jolla oli käypää arvoa, poistetaan HSL:n infrakorvauslaskennassa viiden vuoden aikana 31.12.2014 mennessä. Tämä johtaa siihen, että HKL:n kirjanpidossa olevan vanhan infraomaisuuden todelliset poistot ovat suuremmat kuin HKL:n saama infrakorvaus vanhan omaisuuden poistoista HSL:ltä vuodesta 2015 alkaen. Kaupungin suoralla tuella korvataan todellisten poistojen ja HSL:n maksaman korvauksen erotus.

Vuonna 2016 Länsimetron valmistuttua kaupungin maksettavaksi tulee 50 % Länsimetron poistoista ja todellisen koron ja laskennallisen HSL:n infrakoron erotus. Länsimetron poisto- ja korko-osuus on budjetoitu HKL:n vuokra- ja vastikemenoihin, joten kaupungin pitää korvata Länsimetron pääomakustannukset HKL:lle kaupungin tukena vuodesta 2016 alkaen.

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 8,9 milj. euroa vuonna 2014, 13,8 milj. euroa vuonna 2015 ja 24,8 milj. euroa vuonna 2016. Taulukossa 4.5. on eritelty kaupungin suora tuki HKL:lle vuosina 2014-2016.

22.8.2013

TULOSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunn 2015	Taloussuunn 2016
LIIKEVAIHTO					
Tuki kaupungilta	1 732	5 635	8 907	13 795	24 807
Liikennöintikorvaukset	76 630	78 272	82 110	87 888	104 860
Infrakorvaukset	61 186	64 310	65 839	64 096	80 030
Muut myyntitulot	173	203	187	187	187
	139 721	148 420	157 042	165 965	209 883
Valmistus omaan käyttöön	4 811	5 259	5 002	5 002	5 002
Liiketoiminnan muut tuotot	18 285	21 257	16 567	16 237	16 237
	23 096	26 516	21 569	21 239	21 239
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana	-14 914	-16 040	-15 685	-15 900	-21 400
Ulkopuoliset palvelut					
SLL-korvaus	-3 792	-4 150	-4 200	-4 200	-4 200
Muiden palvelujen ostot	-27 077	-27 329	-28 866	-29 108	-38 424
	-45 784	-47 519	-48 752	-49 208	-64 025
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-40 035	-41 332	-43 156	-45 686	-46 641
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-11 160	-11 433	-11 759	-12 441	-12 699
Muut henkilösivukulut	-2 223	-2 533	-2 558	-2 706	-2 762
	-53 418	-55 299	-57 472	-60 834	-62 103
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-31 059	-34 099	-36 500	-38 959	-50 160
	-31 059	-34 099	-36 500	-38 959	-50 160
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokrakulut	-6 255	-6 838	-6 632	-6 632	-12 224
Muut kulut	-914	-929	-965	-965	-965
	-7 169	-7 768	-7 597	-7 597	-13 190
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	25 387	30 251	28 290	30 606	41 645
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut					
Kaupungin lainasta	-466	-240	-207	-309	-415
Muista lainoista	-1 036	-2 713	-6 011	-9 265	-17 219
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
	-20 828	-22 539	-25 871	-30 132	-40 752
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	4 559	7 713	2 419	474	893
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	4 559	7 713	2 419	474	893
Varausten ja rahastojen muutos					
Poistoeron muutos	-6 575	1 850	2 406	2 596	2 611
Vapaaehtoisten varausten muutos	3 870	-7 337	-4 825	-3 070	-3 504
	-2 705	-5 487	-2 419	-474	-893
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 854	2 226	0	0	0

4.1. HKL:n tuloslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunnitelma	
				2015	2016
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Tulorahoitus					
Liikeliikäämä (-alijäämä)	25 387	30 251	28 290	30 606	41 645
Poistot ja arvonalennukset	31 059	34 099	36 500	38 959	50 160
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
Korkokulut kaupungin lainasta	-466	-240	-207	-309	-415
Muut	-1 037	-2 685	-6 011	-9 265	-17 219
	35 618	41 812	38 919	39 433	51 053
Investoinnit					
Tuotantoinvestoinnit	-29 460	-36 395	-27 404	-119 212	-101 941
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-47 105	-58 379	-63 040	-55 954	-79 886
	-76 564	-94 774	-90 444	-175 166	-181 827
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-40 946	-52 962	-51 525	-135 733	-130 774
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikainen					
Muilta saatujen lainojen lisäys	50 000	71 500	63 500	149 000	151 000
Kaupungilta saatujen lainojen vähennys	-1 988	-1 988	-1 988	-1 988	-1 988
Muilta saatujen lainojen vähennys	-2 106	-2 295	-9 190	-11 756	-17 987
Lyhytaikainen					
Muilta saatujen lainojen muutos	2 106				
	48 012	67 217	52 323	135 256	131 025
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	373	0	0	0	0
Yhdystilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	0	-591	-798	477	-251
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	-12 729	-13 664	0	0	0
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	9 155	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	2 002	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	-9 611	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	3 778	0	0	0	0
	-7 032	-14 255	-798	477	-251
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	40 981	52 962	51 525	135 733	130 774
RAHAVAROJEN MUUTOS	35	0	0	0	0
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	164	164	164	164	164
Rahavarat 1.1.	129	164	164	164	164
	35	0	0	0	0

4.2. HKL:n rahoituslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunnitelma	
				2015	2016
Toiminnan laajuus					
Liikevaihto, milj. €	139,7	148,4	157,0	166,0	209,9
Liikevaihdon muutos, %	3,2	6,2	5,8	5,7	26,5
Tulos ja kannattavuus					
Liikevoitto, milj. €	25,4	30,3	28,3	30,6	41,6
Liikevoitto, %	18,2	20,4	18,0	18,4	19,8
Rahotustulos, %	25,5	28,2	24,8	23,8	24,3
Kokonaispääoman tuotto, %	4,3	4,8	4,1	3,9	4,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,8	5,1	4,3	4,1	4,7
Rahoitus					
Omavaraisuusaste, %	72,1	66,6	61,9	52,2	45,3
Quick ratio	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4
Current ratio	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6
Muut tunnusluvut					
Henkilöstö	1 035	1 067	1 089	1 146	1 168
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	135	139	144	145	180
*) Tuottavuus (2011=100)	100	98	97	95	113
Paikkakilometrit, milj	2 668,0	2 710,0	2 708,8	2 795,8	4337,8
***) Paikkakilometrikustannus (€)	0,062	0,063	0,065	0,067	0,053

*) Tuottavuus raitio- ja metroliikenteen painotettua paikkakilometri-indeksiä kohti

**) vuosien 2012 ja 2013 kustannukset muutettu vuoden 2014 rahanarvoon suunnitteluohjeen mukaisella hintatason muutoksella

4.3. HKL:n tunnusluvut vuosina 2012-2016.

22.8.2013

LIIKENNELAITOKSEN TALOUSARVION VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUSARVIOON

1000 €

	2012	2013	2014	2015	2016
Peruspääoman tuotto	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442
Infran korkotulo	10 882	11 172	11 210	12 116	14 676
Tuki kaupungilta	-1 732	-5 635	-8 907	-13 795	-24 807
Netto	17 592	13 978	10 746	6 763	-1 689
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko	466	240	207	309	415

4.4. HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon vuosina 2012-2016.

ERITTELY KAUPUNGIN TUESTA 2014-2016

1000 €

	2014	2015	2016
Kaupungin suora tuki:			
- Poistotuki, 50 % infrainvestointien poistoista	2 455	4 091	6 554
- Poistotuki, lisäosuus 2015 alkaen	0	1 942	1 952
- Poistotuki Suomenlinnan poistot, vanha omaisuus	31	31	30
- Poistotuki juna-asemien poistot, vanha omaisuus	184	182	182
- Korkotuki, infran todelliset korot	4 366	5 641	8 922
- Länsimetro, kaupungin osuus poistoista	0	0	2 806
- Länsimetro, kaupungin osuus koroista	0	0	2 787
- Länsimetron infra/hallintovastikkeet	350	350	0
- Liityntäpysäköinti-infra	562	581	590
- Bussipysäkkiinfra	406	424	431
- Pyöräinfra	120	120	120
- Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus	225	225	225
- Bussiliikenteen valmiusmaksut	207	207	207
Netto	8 907	13 795	24 807

4.5. Erittely kaupungin tuesta 2014-2016.

22.8.2013

5. INVESTOINTISUUNNITELMA 2014-2023

5.1. Yleistä

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2014-2023. Investointien yhteissumma on 1 170,8 milj. euroa.

5.2. Investointisuunnitelma 2014-2018

Vuosien 2014-2018 investointeihin on varattu 665,8 milj. euroa. Taulukossa 5.1. on yhteenveto investoinneista vuosina 2014-2018.

milj. euroja	2014	2015	2016	2017	2018	yht.
HKL-Liikelaitos						
Joukkoliikenneinvestoinnit	63,0	56,0	79,9	52,3	50,4	301,6
Tuotantoinvestoinnit	6,5	1,2	3,9	17,4	17,8	46,8
HKL-Raitioliikenne	8,0	15,5	42,3	39,3	20,4	125,5
HKL-Metroliikenne	13,3	102,5	55,7	9,0	11,4	191,9
Yhteensä investoinnit	90,8	175,2	181,8	118,0	100,0	665,8

5.1. HKL:n investoinnit vuosina 2014-2018.

Vuosien 2014-2018 suurin yksittäinen investointikohde on uudet metrovaunut, joita tarvitaan Länsimetron liikennöintiä varten. Muita suuria investointikohteita ovat uudet raitiovaunut, automaattimetron investoinnit, uusi Koskelan raitiovaunuvarikko, Jokeri 2 ja raitioratakorjaamon uudisrakennus. Lisäksi raitioratojen peruskorjauksiin ja uusien rataosuuksien rakentamiseen on varattu yhteensä 74,6 milj. euroa ja metroasemien peruskorjauksiin yhteensä 58,6 milj. euroa vuosille 2014-2018. Taulukossa 5.2. on yhteenveto vuosien 2014-2018 suurimmista investoinneista.

milj. euroja	2014	2015	2016	2017	2018	yht.
Uudet metrojunat	3,2	96,5	24,4	1,9	8,9	134,8
Uudet raitiovaunut	5,3	12,0	38,2	35,0	16,7	107,2
Automaattimetro, infra	9,5	2,5	25,0	7,5	2,0	46,5
Automaattimetro, junamuutokset	7,5	0,0	22,5	6,5	1,5	38,0
Koskelan raitiovaunuvarikko	0,5	0,5	3,0	16,0	16,0	36,0
Jokeri 2	12,5	10,5	0,0	0,0	0,0	23,0
Ratakorjaamon uudisrakennus	0,6	1,2	8,1	12,1	0,0	22,0

5.2. HKL:n suurimmat investoinnit vuosina 2014-2018.

Vuoden 2014 suurin yksittäinen investointikohde on Jokeri 2, johon on budjetoitu 12,5 milj. euroa. Muita suuria kohteita ovat metrovarikon kehittäminen, automaattimetron investoinnit, Hakaniemen ja Myllypuron metroasemien peruskorja-

22.8.2013

us, raitioratojen peruskorjaukset ja uudet raitio- ja metrovaunut. Taulukossa 5.3. on yhteenveto vuoden 2014 suurimmista investointikohteista.

milj. euroja	2014
Jokeri 2	12,5
Metrovarikon kehittäminen	9,6
Automaattimetro, infra	9,5
Automaattimetro, junamuutokset	7,5
Uudet raitiovaunut	5,3
Hakaniemen metroaseman peruskorjaus	4,1
Myllypuron metroasema peruskorjaus	3,8
Raitioratojen peruskorjaus	4,4
Uudet metrovaunut	3,2

5.3. HKL:n suurimmat investoinnit vuonna 2014.

5.3. Investointisuunnitelma 2019-2023

Vuosien 2019-2023 investoinnit ovat yhteensä 505,0 milj. euroa. Taulukossa 5.4. on yhteenveto investoinneista vuosina 2019-2023.

milj. euroja	2019	2020	2021	2022	2023	yht.
HKL-Liikelaitos						
Joukkoliikenneinvestoinnit	39,4	61,5	63,4	70,0	52,1	286,3
Tuotantoinvestoinnit	16,4	0,5	0,5	0,4	0,5	18,3
HKL-Raitiliikenne	4,6	9,7	14,0	38,8	96,5	163,6
HKL-Metroliiikenne	0,8	0,5	0,7	0,9	34,0	36,8
Yhteensä investoinnit	61,2	72,1	78,6	110,0	183,1	505,0

5.4. HKL:n investoinnit vuosina 2019-2023.

Vuosien 2019-2023 suurin investointikohde on Raide-Jokeri, jonka vaunuhankintoihin on budjetoitu 90,0 milj. euroa sekä radan ja varikon rakentamiseen 75,6 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat uudet raitiovaunut (optio), Östersundomin metro ja uudet metrovaunut. Taulukossa 5.5. ovat suurimmat investointikohteet vuosina 2019-2023.

milj. euroja	2019	2020	2021	2022	2023	yht.
Uudet raitiovaunut, Raide-Jokeri	0,0	0,0	0,0	10,0	80,0	90,0
Raide-Jokeri, rata ja varikko	18,9	18,9	18,9	18,9	0,0	75,6
Uudet raitiovaunut, optio	0,0	5,8	11,6	26,1	14,5	58,0
Östersundomin metro	0,0	14,0	14,0	14,0	14,0	56,0
Uudet metrovaunut	0,0	0,0	0,0	0,0	33,0	33,0

5.5. HKL:n suurimmat investoinnit vuosina 2019-2023.

22.8.2013

6. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2014-2016

HKL:N HENKILÖSTÖ 2012-2016

		2012		2013		2014		2015		2016	
		MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV
HTY	toimihenkilöt	59	59	57	57	57	57	57	57	57	57
INF	toimihenkilöt	39	38	46	44	50	49	53	52	54	53
	tuntipalkkaiset	50	47	47	45	48	47	49	48	45	44
	Yhteensä	89	85	92	89	98	96	102	100	100	97
RAI	toimihenkilöt	67	66	70	68	69	68	69	68	68	67
	kuljettajat	391	355	401	367	411	374	417	380	418	383
	tuntipalkkaiset	170	167	171	168	168	166	172	170	176	174
	Yhteensä	628	588	642	603	649	608	657	618	662	624
MET	toimihenkilöt	59	58	62	61	65	64	65	65	68	68
	kuljettajat	115	91	116	93	111	91	152	131	164	142
	tuntipalkkaiset	86	85	97	97	108	108	112	112	118	118
	Yhteensä	259	233	275	251	283	263	329	308	349	327
TJ		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Yhteensä		1 036	966	1 067	1 001	1 089	1 025	1 146	1 084	1 168	1 107

* Henkilömäärä ja henkilötyövuodet ovat keskimäärin vuoden aikana.

* Henkilötyövuosi on yhden täyttä työaikaa tekevän henkilön koko työvuosi.

6.1. HKL:n henkilöstö vuosina 2012-2016.

22.8.2013

---

7. YKSIKÖIDEN TAVOITTEET SEKÄ TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT

7.1. HKL-Raitioliikenne

7.1.1. Tavoitteet 2014-2016

Tuloskorttitavoitteet 2014

Taloudellinen tulos

- Tilikauden tulos vähintään 0.

Asiakastulos

- Kuljettajien arvosana 4,00 ja teknisen laadun arvosana 3,94 (toteuma 2012: 4,00/3,94). Pidetään edellisinä vuosina saavutettu taso.
- Raitioliikenteestä johtuvien ajamattomien lähtöjen osuus suunnitellusta liikenteestä ei ylitä 0,15% (toteuma 2012: 0,1%).

Henkilöstötulos

- Työhyvinvointikyselyn vastausprosentti vähintään 76 % tasolla (toteuma 2012: 73%).
- Johtaminen paranee, arvosana > 3,45 (mittarina työhyvinvointitutkimuksen arvosana työyhteisön toimivuudesta ja johtamisesta (kysymykset 4,6,7 ja 8 ka, toteuma 2012: 3,35).

Kehittämistulos

- Uusien NRV2010-raatiovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti. Vaunujen koekäyttö matkustajaliikenteessä toteutuu suunnitelman mukaan.
- Winbus-järjestelmä on käytössä NRV2010-kaluston luotettavuuden ja käytettävyyden seurannassa.
- Kolareiden määrä vähentyy ennakoivan ajokoulutuksen ja kuljettajakoulutuksen kehittämisen vaikutuksella.
- Kaluston luotettavuuden ja käytettävyyden seuranta ja analysointi tuottaa toimenpiteitä kaluston luotettavuuden lisäämiseksi.
- Linjakelpoisuusehtojen mukaisesti laskettujen vikojen määrää vähennetään vuoden 2012 tasosta (216 vikaa per milj. km) tasoon 160 vikaa per milj. km
- Ratatöiden suorittaminen hoidetaan kaivulupien puitteissa.
- Matkustajaystävällisen ajotapaseurantajärjestelmän kehittäminen siten, että kuljettaja voi seurata reaaliaikaisesti omaa ajotapaansa. Vuoden 2014 aikana saadaan käyttöön pilottijärjestelmä.
- Osaamiskartoitusten tulokset ovat käytettävissä ja niitä hyödynnetään.
- Tuotannonohjausta kehittämällä parannetaan vaunujen käytettävyyttä ja matkustajien lähtöjen osuutta.

22.8.2013

7.1.2. HKL-Raitoliikenteen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunn 2015	Taloussuunn 2016
LIIKEVAIHTO					
Liikennöintikorvaukset	48 365	49 492	50 507	51 061	52 824
Muut myyntitulot	9 670	10 021	11 073	11 101	11 376
	58 035	59 513	61 580	62 163	64 200
Valmistus omaan käyttöön	304	455	300	300	300
Liiketoiminnan muut tuotot	3 222	2 964	2 586	2 586	2 586
	3 526	3 419	2 886	2 886	2 886
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana	-4 528	-4 754	-4 831	-4 741	-4 641
Ulkopuoliset palvelut					
Muiden palvelujen ostot	-9 806	-10 214	-10 629	-10 371	-10 187
	-14 334	-14 968	-15 460	-15 112	-14 828
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-23 293	-23 688	-24 270	-24 674	-24 925
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-6 520	-6 650	-6 667	-6 778	-6 847
Muut henkilösivukulut	-1 295	-1 467	-1 450	-1 474	-1 489
	-31 108	-31 805	-32 387	-32 926	-33 261
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 006	-7 149	-8 652	-8 672	-9 239
	-7 006	-7 149	-8 652	-8 672	-9 239
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokratulot	-5 318	-5 484	-5 569	-5 569	-5 569
Muut kulut	-95	-144	-142	-142	-142
	-5 414	-5 629	-5 711	-5 711	-5 711
LIIKEYLIJÄÄMÄ	3 698	3 382	2 257	2 628	4 047
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	4	0	0	0	0
Korkokulut					
Kaupungin lainasta	-357	-175	-154	-229	-306
Muista lainoista	-751	-402	-583	-991	-2 307
Konvas peruspääomalle	-2 236	-2 236	-2 236	-2 236	-2 236
Muut rahoituskulut	-38	0	0	0	0
	-3 377	-2 812	-2 973	-3 456	-4 848
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	322	570	-717	-828	-802
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	322	570	-717	-828	-802
Varausten ja rahastojen muutos					
Poistoeron muutos	-745	370	717	828	802
Vapaaehtoisten varausten muutos	975	-194	0	0	0
	231	176	717	828	802
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	552	746	0	0	0

7.1.1. HKL-Raitoliikenteen tuloslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

7.1.3. HKL-Raitoliikenteen rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunnitelma 2015	Taloussuunnitelma 2016
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Tulorahoitus					
Liikelyljäämä (-alijäämä)	3 698	3 382	2 257	2 628	4 047
Poistot ja arvonalennukset	7 006	7 149	8 652	8 672	9 239
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-2 236	-2 236	-2 236	-2 236	-2 236
Korkokulut kaupungin lainasta	-357	-175	-154	-229	-306
Muut	-784	-401	-583	-991	-2 307
	7 328	7 719	7 935	7 844	8 437
Investoinnit					
Tuotantoinvestoinnit	-7 902	-8 858	-7 973	-15 545	-42 295
	-7 902	-8 858	-7 973	-15 545	-42 295
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-574	-1 139	-38	-7 701	-33 858
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikainen					
Muilta saatujen lainojen lisäys	0	-3 000	4 000	11 500	38 500
Kaupungilta saatujen lainojen vähennys	-1 509	-1 509	-1 509	-1 509	-1 509
Konsernin muilta yrityksiltä saatujen lainojen vähennys	-907	-907	-907	-907	-907
Muilta saatujen lainojen vähennys	-566	-566	-1 252	-1 408	-1 836
Lyhytaikainen					
Muilta saatujen lainojen muutos	566	0	0	0	0
	-2 415	-5 981	333	7 676	34 249
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	-121	0	0	0	0
Yhdystilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	2 099	7 120	-295	24	-391
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-30	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	286	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	863	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-102	0	0	0	0
	2 996	7 120	-295	24	-391
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	581	1 139	38	7 701	33 858
RAHAVAROJEN MUUTOS	7	0	0	0	0
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	74	74	74	74	74
Rahavarat 1.1.	68	74	74	74	74
	7	0	0	0	0

7.1.2. HKL-Raitoliikenteen rahoituslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

7.2. HKL-Metroliikenne

7.2.1. Tavoitteet 2014-2016

Tuloskorttitavoitteet 2014

Taloudellinen tulos

- Tilikauden tulos vähintään 0.

Asiakastulos

- Metroliikenteen palvelutuotannon arvosana > 4,00 (2012: 4,00).
- Ajettujen lähtöjen osuus suunnitelluista metroliikenteessä 99,96 % (2012: 99,94).
- Positiivisten matkustajapalautteiden määrän kasvu.

Henkilöstötulos

- Työilmapiiri hyvä, tyytyväisten osuus 61 % .
- Johtaminen paranee, arvosana > 3,55.
- Koulutuspäivät 1pv/henkilö.

Kehittämistulos

- Uusien metrovaunujen hankinta etenee aikataulun mukaisesti.
- M100-junien sarja-asennukset valmistuneet ja M200-junien sarja-asennukset alkaneet.
- Automaattimetron vaihe 2c (testit ilman matkustajia) valmistunut ja vaihe 2d (testit matkustajien kanssa) meneillään.
- Automaattimetron aiheuttamien tehtävämuutosten yksityiskohtainen suunnitelma on valmistunut.
- Automaattimetron aiheuttamat metroasemien muutostyöt toteutuksessa.
- Metron kulunvalvontaprojekti etenee aikataulussa ja kustannusarviossa.
- HKL- Metroliikenne osallistuu aktiivisesti Länsimetron toteuttamiseen.
- Luodaan valmiudet metron automatisoinnin ja Länsimetron onnistuneeseen haltuunottoon.
- Metron toimintaohjeiden päivityksen II vaihe.

22.8.2013

7.2.2. HKL-Metroliikenteen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunn 2015	Taloussuunn 2016
LIIKEVAIHTO					
Liikennöintikorvaukset	24 320	25 030	27 803	33 027	48 236
Muut myyntitulot	5 566	5 717	5 539	5 598	5 585
	29 886	30 747	33 341	38 625	53 821
Liiketoiminnan muut tuotot	1 768	1 470	1 813	1 483	1 483
	1 768	1 470	1 813	1 483	1 483
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana	-4 008	-4 357	-3 955	-4 260	-7 160
Ulkopuoliset palvelut					
Muiden palvelujen ostot	-2 857	-2 670	-2 746	-2 746	-4 296
	-6 866	-7 027	-6 701	-7 006	-11 456
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-10 023	-10 444	-11 287	-13 216	-14 040
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-2 773	-2 847	-3 032	-3 550	-3 772
Muut henkilösivukulut	-557	-636	-659	-772	-820
	-13 352	-13 928	-14 978	-17 538	-18 632
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 464	-4 258	-4 535	-4 717	-10 442
	-4 464	-4 258	-4 535	-4 717	-10 442
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokratulot	-2 924	-3 778	-6 369	-6 869	-6 869
Muut kulut	-113	-107	-113	-113	-113
	-3 038	-3 885	-6 482	-6 982	-6 982
LIIKEYLIJÄÄMÄ	3 935	3 120	2 458	3 865	7 792
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	7	5	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1	-1	0	0	0
Korkokulut					
Kaupungin lainasta	-109	-65	-53	-80	-109
Muista lainoista	0	0	-7	-1 465	-4 611
Korvaus peruspääomalle	-2 984	-2 984	-2 984	-2 984	-2 984
	-3 085	-3 045	-3 044	-4 529	-7 705
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	849	75	-586	-665	87
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	849	75	-586	-665	87
Varausten ja rahastojen muutos					
Poistoeron muutos	512	512	586	665	706
Vapaaehtoisten varausten muutos	-849	-75	0	0	-793
	-337	437	586	665	-87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	512	512	0	0	0

7.2.1. HKL-Metroliikenteen tuloslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

7.2.3. HKL-Metroliikenteen rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunnitelma 2015 2016	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Tulorahoitus					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	3 935	3 120	2 458	3 865	7 792
Poistot ja arvonalennukset	4 464	4 258	4 535	4 717	10 442
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-2 984	-2 984	-2 984	-2 984	-2 984
Korkokulut kaupungin lainasta	-109	-65	-53	-80	-109
Muut	8	4	-7	-1 465	-4 611
	5 313	4 333	3 949	4 052	10 529
Investoinnit					
Tuotantoinvestoinnit	-1 891	-14 599	-12 961	-102 467	-55 726
	-1 891	-14 599	-12 961	-102 467	-55 726
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	3 422	-10 267	-9 012	-98 415	-45 196
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikainen					
Muilta saatujen lainojen lisäys	0	0	0	98 500	49 500
Kaupungilta saatujen lainojen vähennys	-479	-479	-479	-479	-479
Muilta saatujen lainojen vähennys	0	0	0	0	-3 907
	-479	-479	-479	98 021	45 113
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	92	0	0	0	0
Yhdistylisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-3 719	10 746	9 491	394	83
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	81	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	385	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	486	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-266	0	0	0	0
	-2 940	10 746	9 491	394	83
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	-3 419	10 267	9 012	98 415	45 196
RAHAVAROJEN MUUTOS	3	0	0	0	0
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	7	7	7	7	7
Rahavarat 1.1.	4	7	7	7	7
	3	0	0	0	0

7.2.2. HKL-Metroliikenteen rahoituslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

7.3. HKL-Liikelaitos (infrapalvelut, hallinto- ja talousyksikkö, toimitusjohtaja)

7.3.1. Tavoitteet 2014-2016

Infrapalvelut

Tuloskorttitavoitteet 2014

Taloudellinen tulos

- Budjetin mukainen tilikauden tulos.

Asiakastulos

- Sisäisessä asiakastyytyväisyystutkimuksessa yleinen tyytyväisyys infrapalveluiden toimintaan vähintään 3,80.

Henkilöstötulos

- Työilmapiiri on hyvä, tyytyväisten osuus 67 % vastaajista. (mittarina työhyvinvointitutkimuksen työilmapiirikysymys, 2012 = 58 %)
- Johtaminen paranee, työhyvinvointikyselyn arvosana johtamisesta > 3,55 (2011 = 3,41, mittarina kysymykset 4, 6, 7, 8, 13)

Kehittämistulos

- Johtamisjärjestelmä, toimintasuunnitelma ja pitkän tähtäimen suunnitelma on päivitetty.
- Omien RV-ratatyömaiden toteutuneet kestot pysyvät suunnitelmien mukaisina.
- Yksikön ympäristöjärjestelmä on valittu.
- Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan.
- Metrovarikon kehittämis- ja laajennusprojekti valmistuu aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti.
- Koskelan varikon kehittäminen etenee suunnitelmien mukaisesti.
- Metron turvallisuuden parantamiseen suunnitellut rakenteelliset muutokset on aloitettu.
- Infran kuntokartoitukset ja kunnossapitosuunnitelmat on tehty 50 % infrasta.
- Uusi projektinhallintajärjestelmä saadaan tuotantokäyttöön.
- Infran kehityshankkeet etenevät yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

22.8.2013

Hallinto- ja talousyksikkö

Tuloskorttitavoitteet 2014

Taloudellinen tulos

Varmistetaan, että HSL:n kanssa tehdyt kumppanuussopimukset sekä muut HTY:n sopimukset ovat taloudellisesti kannattavia.

Tilikauden tulos on vähintään 0. Sisäistä laskentaa kehitetään palveluissa.

Asiakastulos

Matkustajien kokemaa järjestystä ja turvallisuutta seurataan joukkoliikenteen asiakastytyväisyyskyselyllä (tavoite 4,05 asteikolla 1-5). Hallinto- ja talousyksikön sisäisten palvelujen tasoa seurataan asiakastytyväisyystutkimuksella (tavoite 3,7 asteikolla 1-5). Matkustajaturvallisuuden parantamista koskevaa kehittämissuunnitelmaa jatketaan; selvitetään uusien vartiointipalveluiden määrällistä ja ajallista kohdentamista sekä matkustajien turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta tukevia järjestelmiä uudistetaan. Jatketaan HKL:n yhtenäisen asiakaspalvelujärjestelmän kehittämistä. Hyödynnetään HKL:n laatujohtamisen kehittämistä saatua tietoa sisäisessä ja ulkoisessa asiakaspalvelussa.

Henkilöstötulos

Henkilöstöohjelmat päivitetään kaupungin ja HKL:n tavoitteiden sekä henkilöstötutkimuksista saatujen tulosten pohjalta. Eläkkeelle siirtymisiin varaudutaan ennakkoisesti ja luodaan tarkoituksenmukaiset ja tehokkaat tehtävät eläkkeelle siirtymisten jälkeen. Pidetään huolta esimiesten ja muun henkilöstön laaja-alaisesta osaamisesta erityisesti suurien hankintojen sekä eläkkeelle siirtymisten yhteydessä. Tulospalkkiojärjestelmän tavoitteita ja seuranta kehitetään edelleen niin, että se toimii tehokkaammin kannustavana työvälineenä asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa. Kehitetään yhteistyötä ja pyritään synergiaetuihin HKL:n konserniin kuuluvien yhtiöiden ja HKL:n hallintoon, hankintaan ja it-palveluihin kuuluvien tehtävien suorittamisessa. Sijaisuusjärjestelyjen toimivuutta parannetaan.

Kehittämistulos

Hallinto- ja talousyksikkö on keskitettyjen palvelujen ydin HKL:n organisaatiossa, jossa haetaan mahdollisimman suuret synergiaedut kaikkia tuotantoyksiköitä palvelevissa yhteisissä palveluissa. Erityisiä kehittämissuunnitelmia ovat edellä mainittujen tuloskorttitavoitteiden lisäksi mm. seuraavat:

- Sisäisen tiedottamisen ja HKL:n ulkoisen brändin vahvistaminen.
- Kaupungin tietoteknisen ympäristön kehittämisestä aiheutuvat muutostarpeet.

22.8.2013

- Toimittajakumppanuuksien kehittäminen ja analysointi Tilaajavastuu.fi -palvelun avulla edelleen niin, että vältetään toimimasta harmaaseen talouteen liittyvien yritysten kanssa.
- HKL:n investointihankkeiden rahoitusvaihtoehtojen (mm. leasing-rahoituksen) selvittäminen.
- Ahjon käyttöönoton mahdollisuuksien edelleen hyödyntäminen.
- Sopimustenhallintajärjestelmän tehokas hyödyntäminen mm. hankesuunnitelmien saatavuudessa järjestelmästä.
- Kaupungin Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien uudistamishankkeeseen varautuminen (HR-tietojärjestelmähanke).
- Helinä -idea- ja innovaatiojärjestelmän markkinointi henkilöstölle.
- Turvallisuusjohtaminen ja siihen liittyvät kehittämishankkeet (uusi vartiointikonsepti).

22.8.2013

7.3.2. HKL-Liikelaitoksen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunn 2015	Taloussuunn 2016
LIIKEVAIHTO					
Tuki kaupungilta	1 732	5 635	8 907	13 795	24 807
Liikennöintikorvaukset	3 945	3 750	3 800	3 800	3 800
Infrakorvaukset	61 186	64 310	65 839	64 096	80 030
	66 863	73 695	78 546	81 691	108 637
Valmistus omaan käyttöön	4 507	4 803	4 702	4 702	4 702
Liiketoiminnan muut tuotot	27 439	31 827	30 084	30 584	32 384
	31 946	36 630	34 786	35 286	37 086
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana	-8 832	-9 505	-9 600	-9 600	-13 800
Ulkopuoliset palvelut					
SLL-korvaus	-3 792	-4 150	-4 200	-4 200	-4 200
Muiden palvelujen ostot	-28 483	-28 186	-30 596	-31 184	-39 696
	-41 107	-41 841	-44 396	-44 984	-57 696
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-6 720	-7 200	-7 600	-7 797	-7 676
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 866	-1 936	-2 060	-2 113	-2 080
Muut henkilösivukulut	-371	-430	-448	-460	-453
	-8 958	-9 566	-10 107	-10 369	-10 209
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 589	-22 692	-23 314	-25 570	-30 479
	-19 589	-22 692	-23 314	-25 570	-30 479
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokrakulut	-6 144	-6 741	-6 528	-6 528	-12 120
Muut kulut	-5 257	-5 735	-5 412	-5 412	-5 412
	-11 401	-12 476	-11 940	-11 940	-17 532
LIIKEYLIJÄÄMÄ	17 754	23 750	23 575	24 114	29 807
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	272	79	94	152	199
Muut rahoitustuotot	24	23	0	0	0
Korkokulut					
Muista lainoista	-557	-2 390	-5 515	-6 961	-10 500
Korvaus peruspääomalle	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
	-14 365	-16 682	-19 854	-22 147	-28 199
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 388	7 068	3 721	1 967	1 608
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 388	7 068	3 721	1 967	1 608
Varausten ja rahastojen muutos					
Poistoeron muutos	-6 343	968	1 104	1 104	1 104
Vapaaehtoisten varausten muutos	3 744	-7 068	-4 825	-3 070	-2 711
	-2 599	-6 100	-3 721	-1 967	-1 608
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	790	968	0	0	0

7.3.1. HKL-Liikelaitoksen tuloslaskelma vuosina 2012-2016.

22.8.2013

7.3.3. HKL-Liikelaitoksen rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2012	Ennuste 2013	Talousarvio 2014	Taloussuunnitelma 2015	Taloussuunnitelma 2016
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Tulorahoitus					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	17 754	23 750	23 575	24 114	29 807
Poistot ja arvonalennukset	19 589	22 692	23 314	25 570	30 479
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222
Infrakorko	-10 882	-11 172	-11 210	-12 116	-14 676
Muut	-261	-2 288	-5 421	-6 808	-10 300
	22 977	29 760	27 035	27 537	32 086
Investoinnit					
Tuotantoinvestoinnit	-19 667	-12 938	-6 470	-1 200	-3 920
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-47 105	-58 379	-63 040	-55 954	-79 886
	-66 771	-71 317	-69 510	-57 154	-83 806
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-43 794	-41 557	-42 475	-29 617	-51 720
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennykset konsernin muilta yrityksiltä	907	907	907	907	907
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikainen					
Muilta saatujen lainojen lisäys	50 000	74 500	59 500	39 000	63 000
Muilta saatujen lainojen vähennys	-1 540	-1 729	-7 938	-10 348	-12 243
Lyhytaikainen					
Muilta saatujen lainojen muutos	1 540	0	0	0	0
	50 907	73 678	52 469	29 559	51 663
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	401	0	0	0	0
Yhdystilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	0	0	-389	59	57
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	-11 109	-32 121	-9 605	0	0
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	9 013	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 331	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	-10 869	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	4 146	0	0	0	0
	-7 088	-32 121	-9 994	59	57
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	43 819	41 557	42 475	29 617	51 720
RAHAVAROJEN MUUTOS	25	0	0	0	0
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	83	83	83	83	83
Rahavarat 1.1.	57	83	83	83	83
	25	0	0	0	0

7.3.2. HKL-Liikelaitoksen rahoituslaskelma vuosina 2012-2016.